

Bollnäs kommun

Beslut för grundskola efter tillsyn i Alirskolan i Bollnäs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bollnäs kommun att senast den **16 november 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Bollnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Elevernas behov av särskilt stöd ska utredas om det visar sig att det stöd som har getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att kunskapsresultaten ska uppnås, så att det framgår om och vilket behov av särskilt stöd eleven har och i vilken omfattning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Bollnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

Huvudmannen ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta ingår att:

- se till att kränkningar anmäls och utreds i enlighet med skollagen
- se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling
- se till att det i skolans plan mot kränkande behandling finns en redogörelse över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och som grundsärskolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året
- se till att det i skolans plan mot kränkande behandling finns en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder för grundsärskolan har genomförts

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Bollnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Den studie- och yrkesvägledande verksamheten ska tillgodose elevernas behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Bollnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat samt resultatet av arbetet med trygghet och studiero i alla årskurser och ämnen samt på en skolövergripande nivå.
- Rektorn ska, utifrån en analys av kunskapsresultat samt resultatet av arbetet med trygghet och studiero, identifiera och besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder samt planera för genomförandet av dessa.
- Uppföljningen, de beslutade åtgärderna samt planeringen för genomförandet av dessa ska dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Åtgärdsprogram upprättas systematiskt för samtliga elever. De pedagogiska utredningarna är överlag allmänt hållna och visar inte vad eleverna har för behov av särskilt stöd och omfattningen av behovet utifrån den kartläggning som har genomförts. Skolinspektionen bedömer även att det finns brister i skolans målinriktade arbete för

att motverka kränkande behandling av elever. Personalen anmäler inte heller kränkningar till rektorn. Planen mot kränkande behandling saknar en redogörelse av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling i grundsärskolan och som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Det saknas vidare en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Vidare framgår av Skolinspektionens tillsyn att skolan saknar studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Den studie- och yrkesorienterade verksamheten tillgodoser därför inte elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Skolinspektionen har även funnit brister i Alirskolans systematiska kvalitetsarbete. Utredningen visar att skolan inte följer upp, analyserar och dokumenterar kunskapsresultaten samt resultaten av trygghet och studiero, varför skolans utvecklingsåtgärder inte heller utgår ifrån en analys av kunskapsresultaten och måluppfyllelsen samt resultaten av trygghet och studiero.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Tillsynen visar att åtgärdsprogram upprättas systematiskt för samtliga elever samt att de pedagogiska utredningarna överlag är allmänt hållna och inte visar vad eleverna har för behov av särskilt stöd och omfattningen av behovet utifrån den kartläggning som har genomförts. Vidare framgår inte av åtgärdsprogrammen vilka överväganden som har gjorts avseende elevernas behov av särskilt stöd eller anledningen till att utredningarna av elevernas behov av särskilt stöd har gjorts. Bristen i arbetet med särskilt stöd kan innebära att samtliga elever inte ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Vidare framgår av skollagen att vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd framgå och hur detta behov ska tillgodoses. Det ska även framgå när

åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering.

Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av förarbeten till skollagen framgår att syftet med att ställa krav på upprättandet av ett åtgärdsprogram är att det ska finnas ett dokument för planering och utvärdering av elevens utbildning, så att förutsättningarna för elevens fortsatta lärande blir de bästa. För en elev i behov av särskilt stöd är åtgärdsprogrammet ett nödvändigt pedagogiskt instrument för planering och samarbete mellan lärare, annan personal, elevhälsa, eleven och eventuellt vårdnadshavare samt för uppföljning och utvärdering av åtgärderna. Arbetet med stödåtgärderna ska utgå från elevens behov, elevens styrkor och svårigheter och en analys av vilka hinder och möjligheter som finns i elevens omgivning. Programmet ska omfatta hela elevens skolsituation. Åtgärderna ska vara både kortsiktiga och långsiktiga. De ska relatera till målen i läroplanerna och uppställda kunskapskrav och vara möjliga att följa upp och utvärdera. Det ska också framgå vem som är ansvarig för att stödinsatserna genomförs. (prop. 2009/2010:165 s. 289 ff.)

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Av utredningen framgår att samtliga elever i grundsärskolan har åtgärdsprogram. Detta bekräftas även vid skolinspektionens intervju med lärarna, som uppger att rektorn har bestämt att samtliga elever i grundsärskolan ska ha åtgärdsprogram. Av intervjun med elevhälsan framgår vidare att elevhälsan inte har varit delaktig i arbetet med åtgärdsprogram för eleverna.

Skolinspektionen har vid sin tillsyn tagit del av samtliga upprättade åtgärdsprogram, med tillhörande utredningar om behov av särskilt stöd. I 6 av de 7 utredningar om behov av särskilt stöd som Skolinspektionen har granskat, saknas koppling mellan målen för elevens utbildning och elevens behov av särskilt stöd. Av utredningarna avseende elevernas stödbehov framgår av den pedagogiska bedömningen, i samtliga fall, att den åtgärd som eleverna behöver är särskilt stöd i form av en resursperson. Utredningarna saknar vidare uppgifter om vilka åtgärder resurspersonerna ska genomföra eller vilka mål i utbildningen som insatsen syftar till.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten på Alirskolans grundsärskola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bollnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Utredningen visar att lärarna inte anmäler kränkningar av elever vidare till rektorn samt att personalen är osäker på hur uppkomna kränkningar ska hanteras. Utredningen visar även att en handlingsplan mot kränkande behandling inte upprättas varje år samt att dokumentation av det målinrikt-

ade arbetet för att motverka kränkande behandling av elever i grundsärskolan saknas i skolans plan mot kränkande behandling. I planen saknas vidare en redogörelse av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året avseende grundsärskolan. Härutöver saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Förutom att detta riskerar leda till att kränkningar inte utreds och åtgärdas, innebär det även att rektorn och kuratorn inte kan anmäla alla uppgifter om upplevd kränkande behandling vidare till huvudmannen. Bristerna i dokumentation av det målinriktade arbetet mot kränkande behandling medför att det kan bli svårt att följa upp och bedriva ett målinriktat arbete, vilket i sin tur medför att huvudmannen inte får en bild av hur verksamheten vid skolenheten fungerar.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Lärarna uppger vid Skolinspektionens intervju att de upplever att det är svårt att veta hur de ska hantera frågor om kränkningar samt att de inte anmäler kränkningar till rektorn i enlighet med planen.

Av Skolinspektionens intervju med elevhälsan framgår att det målinriktade arbetet mot kränkande behandling inte omfattar grundsärskolans verksamhet. Enligt kuratorn har inte heller planen mot kränkande behandling reviderats eller följts upp enligt planen för innevarande läsår. Kuratorn uppger vidare att hon inte vet hur grundsärskolans arbete mot kränkande behandling har dokumenteras. Enligt kuratorn är hon tillsammans med rektorn ansvarig för arbetet mot kränkande behandling.

Av intervjun med lärarna i grundsärskolan, framgår att de inte anser att grundsärskolan är delaktiga i planen mot kränkande behandling och att eleverna inte genomför någon enkät för kartläggning av kränkningar.

Av såväl intervjuer med lärare som dokumentstudier framgår att det målinriktade arbetet mot kränkande behandling inte utformats utifrån grundsärskolans verksamhet. Visserligen uppger rektorn att skolans plan mot kränkande behandling är gemensam för Alirskolans grundskola och grundsärskola. Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av framgår dock att skolans plan mot kränkande behandling saknar uppgifter om de åtgärder som skolan ska vidta för att förebygga och förhindra kränkande behandling av grundsärskolans elever. I planen saknas även uppgifter om hur de åtgärder som planerades för föregående år genomfördes.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten på Alirskolans grundskola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bollnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionens utredning visar att skolans samtliga elever inte får studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Av tillsynen framgår visserligen att eleverna får praktisera i gymnasiesärskolan i samband med gymnasievalet och att studie- och yrkesvägledaren har pratat om gymnasievalet med assistenten till den elev som är integrerad i grundskolans årskurs 9. Dock framgår även att eleverna i årskurs 7 och 8 helt saknar studie- och yrkesvägledning. Bristerna riskerar att medföra att eleverna inte får det stöd de behöver för att kunna göra välgrundade val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterade verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Vidare framgår av läroplanen att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Studie- och yrkesvägledaren ska också vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterade insatser.

Av Skolinspektionens intervju med lärare och studie- och yrkesvägledarna framkommer att eleverna i årskurs 7-8 inte får någon studie- och yrkesvägledning. En av studie- och yrkesvägledarna berättar att hon tidigare år har träffat eleverna som ska göra sitt gymnasieval och att hon även har kontrollerat att eleverna får praktisera i gymnasiesärskolan i samband gymnasievalet. Vid intervjun uppger lärarna att de har tankar om hur de ska arbeta med studiebesök samt att en studie- och yrkesvägledare ska komma och prata med grundsärskolans elev i årskurs 9 inför gymnasievalet, men att de inte har kommit igång med arbetet. Vidare framkommer vid intervjun att lärarna inte har fått något särskilt uppdrag att hantera frågorna kring studie- och yrkesvägledning. Lärarna uppger vidare att eleverna i grundsärskolan inte har träffat studie- och yrkesvägledaren. En av studie- och yrkesvägledarna uppger att hon har pratat med assistenten till den elev som är integrerad i grundskolans årskurs 9 angående gymnasievalet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten på Alirskolans grundsärskola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bollnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Alirskolans systematiska kvalitetsarbete. Utredningen visar att skolan inte följer upp, analyserar och dokumenterar kunskapsresultaten samt resultatet av trygghet och studiero. Eftersom rektorn inte

följer upp och analyserar resultaten, kan rektorn inte heller utifrån en analys av resultaten besluta om adekvata utvecklingsåtgärder som utgår från en sådan uppföljning. Bristerna i det systematiska kvalitetsarbetet kan leda till att nödvändiga utvecklingsåtgärder inte identifieras och vidtas för att förbättra verksamhetens arbete mot de nationella målen. Detta kan i sin tur få till följd att eleverna får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen på enhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen, i skollagen och i andra föreskrifter, uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLF5 2012:98), innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt, med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Av Skolinspektionens intervju med lärarna framkommer att rektorn inte har följt upp elevernas kunskapsresultat. Vidare framkommer att lärarna pratar med eleverna om deras upplevelse av trygghet och att de har meddelat rektorn att eleverna känner sig trygga. Enligt lärarna genomförs dock inga enkäter avseende trygghet och studiero för eleverna i grundsärskolan. Lärarna uppger även att rektorn inte har haft några diskussioner med lärarna, om vare sig elevernas trygghet eller kunskapsresultat.

Av Skolinspektionens intervju med den biträdande rektorn framgår att rektorn inte redovisar några resultat för grundsärskolan till huvudmannen. Den biträdande rektorn uppger vidare att det inte heller efterfrågas något systematiskt kvalitetsarbete avseende grundsärskolans verksamhet av skolans ledning eller av huvudmannen. Den biträdande rektorn uppger visserligen att grundskolan redovisar sitt kvalitetsarbete till huvudmannen genom redovisningsverktyget Kvalitetskvadraten samt att grundskolan internt har en verksamhetsplan för dokumentation av analys och utvecklingsåtgärder. Dock framkommer vid intervjun, att grundsärskolans verksamhet saknas i såväl Kvalitetskvadraten som i verksamhetsplanen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten på Alirskolans grundsärskola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bollnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Henrik Fredriksson

Föredragande
Signerat av: Henrik Fredriksson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Alirskolan

Fakta om Alirskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Bollnäs kommun under våren 2018. Alirskolan besöktes av Skolinspektionen den 20-22 februari 2018.

Alirskolans grundskola är en kommunal grundskola belägen i Bollnäs kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 7 elever. Verksamheten omfattar grundskola.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Nationell statistik över grundskolans resultat saknas.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde våren 2017 en enkät för vårdnadshavare i grundskolan. På grund av för få svarande finns det inte några enkätresultat för Alirskolans grundskola.